

Búcsú egyházi könyvtárosoktól

DR. KOVÁCH ZOLTÁN

1930—1981

15 esztendőskorában, élete és munkássága teljében ragadta el a halál. Személyében nemcsak a magyar egyházi könyvtárügy egyik kiváló, kitűnő felkészültségű szakemberét tiszteltük, hanem sok könyvtáros kollégáját, nyílt szívű barátját is gyászolja benne, olyan embert, aki a rendelkezésére álló viszonylag rövid idő alatt is nagyon sokat tett a katolikus egyház tulajdonában levő nemzeti értékek tudományos feltárása és állományvédelme érdekében. Nélküle nem valósulhatott volna meg a 22 nagy magyar egyházi könyvtár muzeális értékű állományának védelem alá helyezése, és e nagyfontosságú történelmi forráshelyeknek az ország tudományos vérkeringésébe való bekapcsolása.

Budapesten született 1930-ban. Gimnáziumi tanulmányai után a Központi Szeminárium teológusa lett, 1954-ben teológiai doktorátust szerzett. Elsősorban a liturgiátörténet iránti érdeklődése vezette el a régi könyvekhez és kéziratokhoz. Érdeklődése nemes szenvedéllyé vált, melynek kielégítéséhez tág lehetőségek nyíltak meg előtte, amikor 1961-ben az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár igazgatója lett. Szakmai felkészültségének továbbbi növelése érdekében előbb az Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészeti karán szerzett könyvtárosi végzettséget, majd 1968-tól 1970-ig Rómában, a benecések egyetemén folytatott tanulmányokat, és nyert tudományos fokozatot. Miként az elmúlt századok külföldi egyetemekre kijutó magyar diákjai, ő is hatalmas tudásszomjjal vetette bele magát tanulmányába, elhallgattatva a szervezésében már ekkor fellépő betegség első figyelmeztető jelzéseit.

A hetvenes években az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár igazgatása mellett — mint könyvtári szakelőadó — az ő feladata lett az Országos Katolikus

Gyűjteményi Központban valamennyi katolikus egyházi könyvtár szakmai gondozása, felügyelete. E minőségében a művelődésügyi kormányzat példamutató partnerévé vált, aki felismerte — és másokkal is felismertette —, hogy egyháznak éppen olyan érdeke e nagymúltú gyűjtemények állományvédelme, feldolgozása és tudományos feltárása, mint amennyire fontos ez egész nemzeti kultúránk szempontjából is. Ahhoz, hogy mindkét feladatának eleget tehessen, az esztergomi könyvtárosnak éppen úgy, mint az országos szervezői munkának, nemcsak Esztergom és Budapest között kellett megosztania önmagát, hanem vállalnia kellett, többnyire a Széchényi Könyvtár munkatársaival közösen, az egész országot behálózó egyházi gyűjtemények rendszeres látogatását és szakmai segítségét is. Nagy része volt abban, hogy az állami szervek, intézmények és a katolikus könyvtárak között hasznos és kollegiális együttműködés alakult ki. Ennek legjelentősebb eredménye e gyűjtemények legértékesebb, muzeális értékű, rongált köteteinek restaurálása, valamint állományuk könyvtári és tudományos feltárásának előrehaladása lett. E téren szerzett érdemeit művelődésügyi kormányzatunk is elismerte: az egyházi könyvtárosok közül az első között jutalmazta állami kitüntetéssel.

Kovách Zoltánnak mindezek mellett továbbra is szívügye maradt az esztergomi Bibliotheca, amelynek kapuit mindig nyitva tartotta a kutatók előtt. De megcsodálhatták a nagyértékű gyűjtemény alapos ismeretét azok is, akik csak megtekinteni kívánták Esztergom egyik kulturális nevezettségét. Kovách Zoltán szakdolgozatában a Főszékesegyházi Könyvtár történetét dolgozta fel a 11. századi kezdetektől 1820-ig. Munkáiával csak ő nem volt elégedett; publikálása

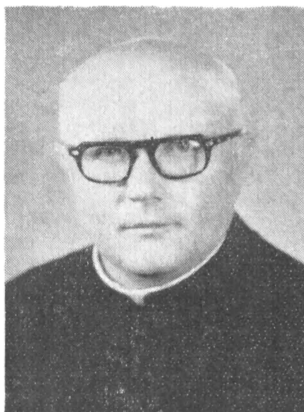
előtt még nagyobb átdolgozására és ki-
 egészítésére készült. Kisebb közlemények
 megjelentetésére még nagy elfoglaltsága
 mellett is talált alkalmat; cikkei, ismer-
 tetései egyebek között a *Magyar Könyv-
 szemlében*, a *Könyvtári Figyelőben* és a
Könyvtárosban jelentek meg (1964/2. sz.).

Az *egyházi könyvtárak kéziratkatalógu-
 sai* című sorozat keretében az esztergomi
 Bibliotheca értékes kéziratok állományá-
 nak feltárását is ő indította el, s noha
 nagy részével elkészült, befejezésében —
 csakúgy, mint sok más tervének megvaló-
 sításában — megakadályozta a korai halál.

DR. PATAKI LÁSZLÓ

1923—1981

Búcsút kellett vennünk
 az elmúlt nyáron Pataki
 Lászlótól, a Szombathelyi
 Egyházmegyei Könyvtár
 igazgatójától is. Váratlanul,
 franciaországi útja közben
 érte a halál. Előtte néhány
 héttel még részt vett a IV.
 országos könyvtárügyi kon-
 ferencián, melyre őszinte
 örömmel fogadta el a meg-
 hívást, s amelynek előadá-
 sait nagy figyelemmel hall-
 gatta végig. Rövid idő
 múlva érkezett a szomorú
 hír, hogy a franciaországi
 Lourdes-ban elhunyt. Halá-
 la mély részvételt keltett
 szülővárosában éppúgy,
 mint az egész országban.

1923-ban született Szombathelyen. Teo-
 lógiai tanulmányait a budapesti Közpon-
 ti Szemináriumban végezte, 1946-ban
 szerzett doktorátust. Később elvégezte az
 Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsé-
 szeti karán a könyvtár szakot, majd 1967
 és 1969 között Rómában folytatott tanul-
 mányokat, ahol egyháztörténetből li-
 cenciátusi fokozatot ért el.

1956 után lett a Szombathelyi Egyház-
 megyei Könyvtár igazgatója, s igen so-
 kat tett a Szily János püspök által a 18.
 század végén alapított könyvtár muzeális

értékeinek feldolgozása és
 védelme érdekében. Beha-
 tóan foglalkozott a könyv-
 tár történetével; ezzel kap-
 csolatban több publikációja
 látott napvilágot. Nagy ér-
 demeket szerzett azzal is,
 hogy szülővárosa, az általa
 annyira szeretett Szombat-
 hely közművelődési életébe
 bekapcsolta a könyvtárat.
 Mindig nagy szeretettel fo-
 gadta a megye egyetlen ba-
 rokk teremkönyvtárát fel-
 kereső hazai és külföldi lá-
 togatókat, és a helybeli is-
 kolák, művelődési házak
 honismereti szakkörei is
 csaknem kivétel nélkül
 tervbe vették a könyvtár
 meglátogatását. Szívéyes kapcsolatokat
 épített ki a Berzsenyi Dániel Megyei
 Könyvtárral és a Szombathelyi Tanár-
 képző Főiskola könyvtári tanszékével is.
 A főiskola hallgatóit rendszeresen meg-
 ismertette az egyházmegyei könyvtár
 gyűjteményeivel és katalógusrendszeré-
 vel. Hallgatóira, vendégeire egyaránt
 nagy hatást tett szülővárosa és a muzeá-
 lis értékekben oly gazdag egyházmegyei
 könyvtár iránti határtalan szeretete, egy-
 szerűséggel és szívéllyel párosult
 nagy műveltsége.

Az egyházi könyvtárosok közül a közel-
 múltban sajnos, másoktól is búcsút kel-
 lett vennünk. Így *Gosztola Lászlótól*, a
 Soproni Evangélikus Gyülekezeti Könyv-
 tár könyvtárosától, akit fiatalon ragadott
 el a halál.

Elhunyt *Karsai Géza*, a Pannonhalmi
 Főapátsági Könyvtár nyugalmazott fő-

könyvtárosa (róla a *Magyar Könyvszemle*
 1981. évfolyamának 4. száma emlékezett
 meg) és *Németh Antal Piusz*, a ferences
 rend esztergomi könyvtárának könyvtá-
 rosa is. Távozásuk a magyar egyházi
 könyvtárügy nagy vesztesége.

Kóka György

A Magyar Szabványügyi Hivatal közlése szerint az MSZ 3424/1 „Bibliográfiai leírás.
 Könyvek” c. szabvány 1982. január 1-én hatályba lépett.